
Po...

známky k sezónám
2009/2010 až 2019/2020

Bedřich Gregorini

Neznámý autor: Kdo má pravdu, nemusí křičet.

Národní divadlo po roce 2009

Před léty jsem se vyburcoval a napsal povídání s názvem „50 let s divadlem aneb – Stálo to za to?“. Výtisků vzniklo něco málo přes 100. V úvodu jsem napsal, že chci pár lidí potěšit a pár naštvat. To se snad povedlo. Nebral jsem si servítky a popsal dění v Národním divadle tak, jak jsem to viděl já. Jiní mohou mít jiný názor a já jim ho neberu. Bylo mi sedmdesát. Byl jsem „mladý“ a ještě v produktivním věku. Alespoň jsem se tak cítil. Chci pokračovat, ale s odstupem času si nevybavuji vše jako dříve. Nechť je mi prominuto, nechci se vyjadřovat ke všem inscenacím, ani ve vzpomínání neuvádím všechny premiéry. Zmiňuji se jen o titulech, které mě víc zaujaly, po pravdě řečeno, na které si vzpomenu. V žádném případě se necítím povolán k tomu, abych hodnotil nebo dokonce kritizoval. Pokud se nějakého úsudku dopustím, je to jen můj názor. Další skutečností je, že k tomuto psaní jsem se rozhodl až v r. 2020, vzpomínání je náročné. Chci udělat hlavně několik zastavení u situací, které chod Národního divadla ovlivnily. Opět je to jen můj pohled.

Přeji klidné čtení.

2009/2010

Ředitelem ND byl Ondřej Černý. Rád se v diskuzích potýkal s dramaturgy činohry, považoval se v tomto oboru za znalce. Do opery a baletu se nepouštěl.

Šéfem opery byl Jiří Heřman, šéfdirigentem Tomáš Netopil. V souboru činohry byl šéfem Michal Dočekal, jediným režisérem v angažmá divadla byl Ivan Rajmont. Zůstal v té funkci po výměně šéfovské židle s Josefem Kovalčukem. Kovalčuka vymyslel Milan Lukeš, přivedl ho z Brna. Byl více myslitel než šéf. V baletu se zabydlel Petr Zuska. Vedl si dobře, stále pracoval. Bylo možné ho zachytit na baletním sále, nebo v županu při odchodu do sálu nebo zpět. Za povšimnutí stojí, že všichni šéfové uměleckých souborů byli režiséři. Zuska je samozřejmě hlavně choreograf, ale sám si své balety také režíruje. Problém je, když je třeba usměrňovat hostující režiséry. Proto to raději nedělají, alespoň se to tak zdá. Výjimkou byl Zdeněk Prokeš ve funkci šéfa Laterny magiky. Prokeš rozumí baletu, šéfoval v Brně, kde byl i ředitelem divadla. Na funkcích zástupců šéfů, resp. vedoucích uměleckých správ, se děly změny. Funkce zástupce šéfa, což platilo až do r. 1990, se změnila na vedoucího umělecké správy. Proč? Protože umělec nemůže zastupovat neumělec. To tvrdil Ivan Rajmont, polistopadový šéf činohry. Ale divadlo je divadlo. Neplatilo to obecně. Např. šéfkou opery byla Eva Hermannová, umělkyní nebyla, i když měla vystudovanou režii na DAMU. Pokud vím, o režii se nikdy nepokusila. Další, lze říci výjimkou, byl a je Martin Rypan, vedoucí umělecké správy baletu. Martin přišel s nástupem Petra Zusky. Před pár lety člen baletu, takže umělec. Ale neprojevuje se tak, chová se „normálně“ a věci rozumí.

Na jevištích ND se v této sezoně zrodilo několik diskutovaných inscenací. V prvé řadě Hry o Marii pod taktovkou Jiřího Bělohávka, v režii šéfa opery Jiřího Heřmana. Spoluúčinkoval Pražský filharmonický sbor a Kuhnův dětský sbor. Na jeviště se sbory nevešly, zpívaly i z loží. Bělohávek uplatnil svou velkou autoritu, věc se povedla. Bohuslav Martinů, jeden ze čtyř velikánů české hudby, měl práci pro všechny.

Ve Zlaté kapličce jsem poznal 11 ředitelů. Umělci i manažeři. Úřadovali v provozní budově. Jako první se do historické ředitelny přestěhoval Jindřich Černý. Ti, co přišli po něm, už v ní zůstali.

Koncertní provedení Salome pod vedením šéfdirigenta Tomáše Netopila s mezinárodním obsazením byl velký hudební svátek. Netopil je vyučený houslista a význačný dirigent. Šéfdirigentem v Národním byl čtyři roky. Nyní je, mimo jiných aktivit, hlavním hostujícím dirigentem České filharmonie.

Hoffmannovy povídky inscenačně vymyslel a režíroval Ondřej Havelka. Velmi dobře. Havelka umí hodně. Jeho matka Libuše byla dlouholetou herečkou v činohře Národního divadla. Havelka vystudoval herectví a režii. Režuruje opery, muzikály, činohry. Nyní má vlastní jazz-band Ondřej Havelka a jeho Melody Makers. Zpívá.

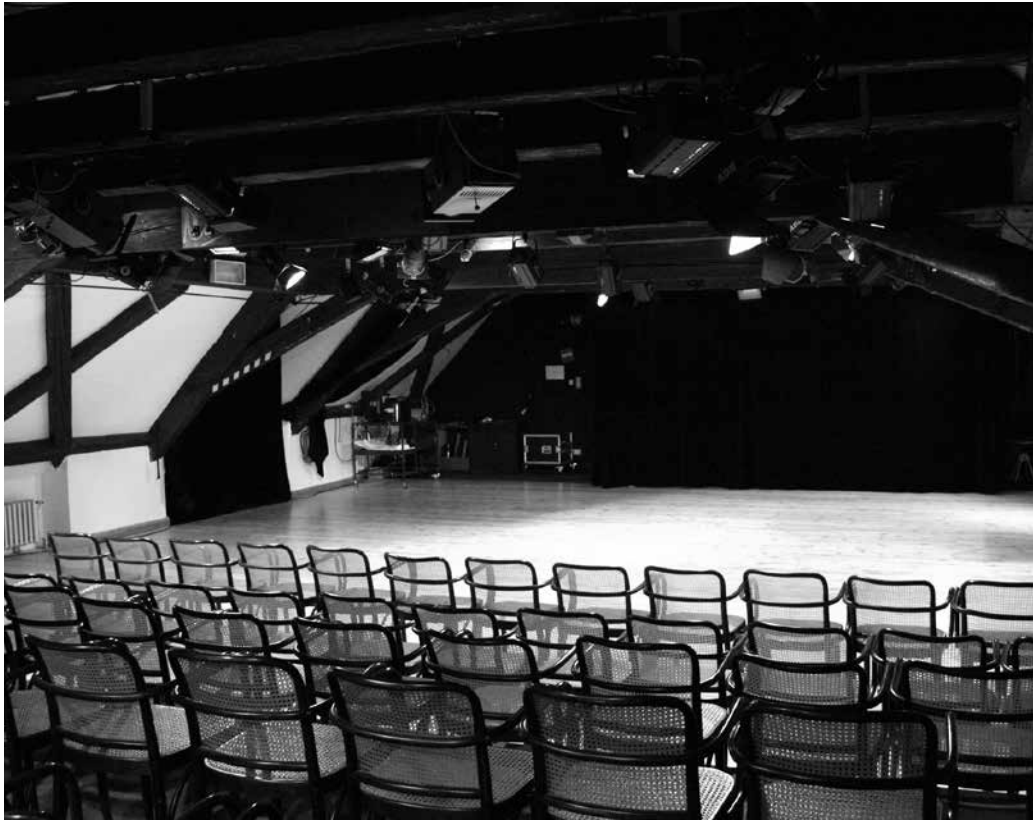
Ve Stavovském divadle se hrálo Cosi fan tutte. Režijní nesmysly režiséra Martina Čičváka nedokázal vymazat ani Robert Jindra za dirigentským pultem spolu s velmi dobrým obsazením.

Káťu Kabanovou nastudoval Tomáš Netopil s režisérem Robertem Wilsonem. Znalci byli pohoršení. Prý to nebyl Janáček.

Čekání na Godota na Nové scéně. Matásek a Prachař se velmi snažili, ale byla to dlouhotrvající nuda.

Herecký koncert se konal v inscenaci Blackbird v Divadle Kolowrat. Cenu Thálie a Cenu Komerční banky za roli Raymonda dostal Jiří Štěpnička. Rovnocennou partnerkou mu byla mladá Jana Pidrmanová.

Na jeviště Stavovského divadla se jako hostující režisér vrátil v inscenaci Dogville Miroslav Krobot. Po odchodu z Národního působil jako šéf v Dejvickém divadle, kterému zařídil velkou slávu. Po premiéře mu aplaudovali zejména herci.

Z původní půdní zkušebny vznikla scéna, kde se podle znalců uváděla lepší dramaturgie než na velkých jevištích. Hrabě Kolowrat souhlasil s názvem Divadlo Kolowrat. Dokud mohl, chodil na premiéry. Štafetu převzal jeho syn Tomáš. Už nejsou mezi námi.

Koncem roku jsem se chystal oslavit sedmdesátiny. Jak na to? Pomohl mi ředitel Ondřej Černý. Prohlásil, že si zasloužím Historickou ředitelnu. Catering mi zařídil šéf restaurace hotelu Ambassador. Někdy v osmdesátých letech nemohl pro své politické přesvědčení dostat práci a já jsem ho v divadle zaměstnal. Catering byl výborný. Hostů bylo moc. Přišli zpěváci, herci, tanečníci. Bývalí ředitelé, šéfové souborů. spolupracovníci i kamarádi. Dostavil se i můj bratr Jindra. Máme z toho hezké foto s Václavem Riedlbauchem, tehdy ministrem kultury. Riedlbauch po Ondřeji Černém pronesl oslavnou řeč na mou adresu. Až jsem se musel červenat. Při příležitosti oslavy narozenin jsem věnoval několika lidem své paměti. I o tom se mluvilo.

S Václavem Riedlbauchem jsme se znali z doby jeho šéfování opeře ND. Dosadil si ho do čela opery Pauer. Věřil mu a udělal dobře. Václav byl z Národního „odejit“ po listopadu 1989. Zbytečně. Velmi slušný člověk, dělal svou práci dobře a nikomu neublížil. Ale zasloužili se jiní. Např. režisér Ladislav Štros. Sám měl máslo na hlavě, proto střílel po jiných. I na mne to zkoušel, ale ředitel Ivo Žídek na něho nedal. Riedlbauch byl profesí skladatel, pedagog, hudební manažer. Po odchodu z ND působil v mnoha funkcích, mimo jiné jako ředitel České filharmonie, ředitel nadace Bohuslava Martinů, ministr kultury ve Fischerově vládě.

Veselá scéna se odehrála na poradě, kterou svolal Černý, abychom si určili, jaké počty představení odehrají soubory v jednotlivých domech. Připravil jsem přehled, kde jsem zprůměroval tzv. okénka. Tak se říká termínům, kde soubory mají „nárok“ na té či oné scéně zahrát. Černý problém vylepšil vlastním názorem a prohlásil, že balet v Historické budově vlastně hrát nemusí. Důležitá je tam opera a činohra. Nevím, jak ho to napadlo, ale v Petrovi Zuskovi bouchly saze. Poslal Černého jadrně do... a opustil zasedačku. Povídám: Ondřeji, co budeme dělat? Nic, odvětil. On se vrátí. Ano, za 20 min. Zuska přišel a jako by se nic nestalo. I to se v divadle stává.

2010/2011

Ve vedení ND se nic nezměnilo.

Hudební událostí byl Wagnerův Parsifal. Naposled v ND uveden 1. 1. 1914 po uplynutí 30ti leté ochranné lhůty, kdy se směl dle přání skladatele provozovat jen v Bayreuthu. Hudební nastudování John Fiore, režie Jiří Heřman. Fiore se u nás zviditelnil koprodukčním provedením Prstenu Niebelungů. Vynikající dirigent. Sólisty Evu Urbanovou a Ivana Kusnjera doplnili zahraniční hosté. Zajímavou scénu vytvořil dvorní scénograf Jiřího Heřmana Pavel Svoboda.

V areálu léčebny v Bohnicích bylo provedeno dílo Philipa Glasse Les enfants terribles (Příšerné děti). Hudba komponovaná pro troje klávesy. Glass skládá tzv. minimalistickou hudbu. Hudebního nastudování se ujal Petr Kofroň, režie Alice Nellis. Bylo to zvláštní a náročné.

Ve Stavovském divadle Robert Wilson předvedl Věc Makropulos v titulní roli se Soňou Červenou. Dalo se jí to věřit. Nemusí nic předstírat. Horší to bylo s pojetím inscenace. Nebyl to Čapek, ale Robert Wilson s hudbou Aleše Březiny. Soňa Červená měla k dispozici dalších osm herců. Asistentku Wilsonovi dělala Marta Ljubková. V souboru činohry zůstala, věnovala se edici programů. Později se stala šéfdramaturgyní. Jako expert na smlouvy se zahraničními umělci se připojil Petr Tošovský. Poté zůstal v činohře jako ekonom. Nahradil Vladku Jelínkovou, která odešla do důchodu. Bohužel už není mezi námi.

V Rackovi za režie Michala Dočekala vystoupil František Němec v roli Sorina. Velmi úsporně předvedl, jak se má hrát divadlo. Tedy podle mne, aby bylo jasno.

*Generace umělců Národního divadla – tak se jim říkalo – architekti, sochaři, malíři.
Zanechali na tympanonu vzkaz: Národ sobě. Tak to cítili a mysleli to dobře.*

Petr Zuska uvedl komponovaný baletní večer. Začíná Gustavem Mahlerem a vrcholí Igorem Stravinskim. Zázitek tanečního divadla i hudby.

V úvodu této sezony jsem zmínil, že se nic nezměnilo. Něco přece jen. 1. 1. 2010 se pod deštník Národního divadla vrátila Laterna magika. Dovolím si stručně připomenout, o jaký fenomen se jedná. Narodila se pro Expo 58, jejími tvůrci byli zejména Alfréd Radok a Josef Svoboda, dále Miloš Forman, Vladislav Svitáček, Ján Roháč. Snahou bylo definovat vztah mezi akcí na scéně a filmem. Zlom nastal v r. 1973, uměleckým šéfem se stal Josef Svoboda a vytvořil podmínky pro zrození Kouzelného cirkusu. Hraje se dodnes a má v r. 2020 cca 6500 repriz. K tvůrcům se připojil Evald Schorm, Jiří Srnec, Eva a Jan Švankmajerovi. Sněhovou královnou choreografoval Pavel Šmok. Senzací byl Odysseus s hudbou Michaela Kocába v Paláci kultury a s druhou verzí pro Novou scénu. Laterna hrála v blocích až 300 představení v sezoně, zejména pro cizince.

Vrátím se o pár let zpět. Laterna se v r. 1992 oddělila od ND a stala se příspěvkovou organizací Ministerstva kultury s nulovým příspěvkem. Vydělali si na sebe. V r. 1997 ve funkci ředitele vystřídal Josefa Svobodu Petr Tošovský. Platí, že když příspěvková organizace je po dobu dvou let ve ztrátě, lze ji zrušit. Do ztráty se dostala v r. 2009, kdy byl ministrem kultury Václav Riedelbauch. Zrušit ji nechtěl. Tak se stalo, že Laterna se s velmi omezeným počtem pracovníků vrátila k Národnímu divadlu. Ondřej Černý to maličko upravil. Pověřil Štěpána Kubištu návrhem koncepce a vedením Nové scény. Štěpán před tím po dobu dvou let vedl oddělení vnějších vztahů. Toto byla výzva. Chtěl Nové scéně dát novou tvář. Laterně ponechal cca jednu čtvrtinu hracích termínů. Zapojila se činohra a balet, začalo se i s operou. Šéfem Laterny byl jmenován Zdeněk Prokeš. Michal Dočekal označil Novou scénu za galerii moderního umění, chtěl tam výrazně jinou dramaturgii.

Křesla na Nové scéně do divadla nepatří. Vypadají dobře, ale sedět se na nich už nedá. Špatná prostorová akustika byla vážným omylem budovatelů.

Moderní divadelní prostor se při výstavbě nepodařilo vytvořit. Věřím, že chystaná rekonstrukce umožní ponechat divadlu název „Nová scéna“.

Se zrušením Laterny magiky jako samostatné instituce souvisel její odchod z tzv. Liliovky. Je to objekt napojený na Anenský klášter. Mudrovalo se, co s tou budovou. Hotel, kanceláře? Na nějakou dobu se nastěhoval Metrostav, měli odtud blízko na jinou stavbu. Zvítězil záměr, připravit objekt pro sídlo vedení činohry. Kolowratský palác museli opustit a nastěhovat se do provozní budovy. Proč opustit? Protože partnerka Tomáše Kolowrata s palácem po jeho smrti měla jiné záměry. Ještě nás chvíli nechali hrát v Divadle Kolowrat, ale i to skončilo. Také tím, že Dočekal o to moc neusiloval.

Mezi tvůrce programů Laterny magiky se vrátil Jiří Srnec. Poznali jsme se v r. 1961 při práci v Ústředním loutkovém divadle. Uvedl přepracování své inscenace z Černého divadla – Legendy magické Prahy. Moc se snažil, aby Laterně vrátil zvuk, jaký měla v začátcích. Očekávalo se hodně, výsledek byl rozpačitý. Srnec je mnohostranný umělec. Vystudoval konzervatoř, loutkářskou katedru DAMU, grafickou školu. Založil Černé divadlo Jiřího Srnce. Je scénograf, režisér, výtvarník, hudební skladatel.

2011/2012

Jakobín – dlouho očekávaný titul, na který lze vzít děti. Neboli tzv. rodinné představení. Jiřímu Heřmanovi, opět se scénografem Pavlem Svobodou, se to povedlo. Žádaná opera, na kterou se chodí.

Dirigent Marko Ivanovič vymyslel muziku, k režii vyzval Petra Formana a uvedli „Čarokraj“. Muzikanti v ložích, působivé představení. Marko Ivanovič studoval skladbu, dirigování, sbormistrovství. Výborně hraje na klavír – cokoliv. Jeho hudební aktivity jsou mnohostranné. Instrumentoval a dirigoval mimo jiné Dobře placenou procházku, v Národním ji režíroval Miloš Forman.

Don Giovanni, kde jinde, než ve Stavovském. Inscenátoři stále vymýšlejí, co by „opeře oper“ přidali. Čím ji vylepšit. Vedení opery přizvalo k režii SKUTR (Martin Kukučka a Lukáš Trpišovský). Těmto pánům se někdy něco hodně povede nebo naopak. Nezachránil to ani Tomáš Netopil za dirigenským pultem.

Král Lear byl událostí roku, bohužel ne v pozitivním slova smyslu. David Prachař se snažil, Eva Salzmannová se málem obnažila celá. Režisér Jan Nebeský s kostýmní výtvarnicí Janou Prekovou vymysleli i scénu. Hodně se o inscenaci diskutovalo. Odcházelo se o přestávce, což o něčem svědčí. Bohužel, na Leara se všichni těšili. Já také.

Michal Dočekal uvedl ve Stavovském Enron. Pád této společnosti v r. 2001 předznamenal světovou ekonomickou krizi. Velmi záslužný příspěvek do současné diskuse o stavu světa.

Balet uvedl triptych Moonshine podle Christophera Bruce. Moderní tanec, moderní hudba. Velmi působivé.

K premiérám se připojila i Laterna magika inscenací Cocktail 012 – The best of. Byl to průřez jejich repertoárem. Zajímavou scénu vymyslel Miloslav Heřmánek, kmenový scénograf Laterny. Myslím, že to byla jeho poslední inscenace v Národním divadle. Začínal jako provozní architekt, v r. 1974 s režisérem Karlem Jernekem v inscenaci Námluvy Pelopovy se uplatnil prvně jako scénograf.

Celodenní výjezdní zasedání vedení divadla v kouzelném prostředí někde u Plzně. Ondřej Černý měl vše hezky připravené a otevřel několik problémů. Diskutovalo se. Vedle mne seděl Petr Zuska. Program mu nepřišel dost akční a chodil si pro „vizoury“. Neustále brblal: Proč jsme sem jezdili? O čem se to bavíme? Bylo to s přespáním a společnou večeří. Tam v Petrovi bouchly saze. V deset večer si objednal taxi, které ho mělo odvézt do Prahy, taxi přijelo, Petr odmítl jet. Objednal další a scéna se opakovala. Třetím taxíkem odjel. Druhý den se nám Petr omluvil. Poslal SMS.

Začalo se šilhat po Státní opeře. Ondřej Černý velmi stál o opětovné sloučení. Jeho otec Jindřich Černý přijal v r. 1991 funkci ředitele ND s podmínkou, že se Státní opera osamostatní. Považoval její fúzi s Národním v r. 1948 za politickou zvlášť. Ondřej Černý se začal scházet s uměleckou šéfkou Státní opery Ingeborg Žádnou a kuli pikle. Jednou mě také přizvali. Ingeborg je nyní manželkou Davida Radoka.

Vrátím se o kousek zpět. Po jmenování Daniela Dvořáka ředitelem Národního divadla, byl ředitelem Státní opery jmenován Jaroslav Vocelka, i když konkurz vyhrál Mojmír Weimann. Weimann udělal chybu. Byl ředitelem Národního divadla v Brně, ale chtěl do Prahy. (Říká se, že divadlo je buď dobré, špatné, nebo v Brně). Weimanna udal, resp. označil korepetitor opery. Vyšlo najevo, že Weimann byl členem prověřkové komise v r. 1968 v jednom ostravském divadle a svým podpisem někoho poškodil. Výběrové řízení bylo zrušeno. Vocelka byl před tím správním ředitelem Státní opery, hodně o řízení věděl, méně o opeře. Manažer byl dobrý. Ve funkci ředitele skončil v květnu 2010, jeho nástupcem byl jmenován Oliver Dohnányi, někdejší šéfdirigent opery Národního. Je to výborný dirigent. Plány měl veliké. Oliver ale v prosinci rezignoval, nedostal finanční prostředky, které mu slibovali.

Ministr kultury Jiří Besser pověřil řízením Radima Dolanského. Pracoval ve vedení opery a všechno o provozu věděl. Také o zpívání. Sám výborně zpívá a za vlastní peníze jezdí na operní představení po Evropě. Nyní je ředitelem Pražského filharmonického sboru. To mu sedí.

Jiří Besser se do Nečasovy vlády dostal jako politik. Je vystudovaný stomatolog, několik roků léčil. Podnikal v realitách, stal se starostou Berouna a presidentem hokejového klubu. Z oblasti kultury měl rád hudební skupinu Kabát.

Nad samostatností Státní opery se stahovaly mraky. Dolanský moc chtěl, aby zůstala samostatná, měl velkou podporu souboru. Ministr už nechtěl. Do sporu se zapojila i Senátní komise pro kulturu. Nejdříve šli vyzpovídat Dolanského a pak šli rovnou k nám. Seděli jsme v Historické ředitelně a povídalo se. Členem komise byl i bývalý ministr kultury, povoláním herec, Vítězslav Jandák. Ministrem byl v letech 2005—2006. Představení Národního divadla nenavštívil ani za doby ministrování. Jandák mne vyvolal a chtěl vědět, co si myslím o spojení či samostatnosti. Označil mě za pamětníka. Nevím jak to věděl. Trochu jsem klíčkoval. Nechtěl jsem připomenout snahu Jindřicha Černého o odpojení a nynější úsilí jeho syna Ondřeje o spojení. Zamotal jsem to dostatečně, Jindřicha jsem nejmenoval.

Ještě poznámka k panu Jandákovi. V r. 2020 v Jihočeském kraji kandiduje v podzimních volbách za hnutí ANO. Předsedu ČSSD a místopředsedu v Babišově vládě Jana Hamáčka to překvapilo. Cituji: Překvapilo mne to. Ze Slávka jsme udělali ministra, zvolili jsme ho do Rady Českého rozhlasu a on se nám odvděčil takhle. Vyzkoušel u nás všechny politické strany. Teď to zkouší v hnutí ANO (DENÍK N 26. 5. 2020).

Ministr Besser na spojení divadel trval. Jeho náměstek všude vykládal, kolik se na tom ušetří, Besser mu věřil. S náměstkem jsem se také potkal. Pozval mne na ministerstvo a tahal za mne rozumy. Opět spojení či ne, co by to přineslo, atd. Byl to popleta.

*Na střeche Historické budovy není vstup povolen, i když je tam „zlatá“ ohrádka.
Terasa pod trigami nabízí krásný výhled na Prahu.*

Dolanský se dohodl s odboráři a postavil se proti ministrovi. Sepsali petici a nesli ji na ministerstvo. Ministr je nechtěl k sobě pustit, čekal na ně ve vratech ministerstva. Dolanský k tomu objednal televizi a když se všichni sešli, Dolanský nechal Bessera stát a věnoval se ČT. Besser tam stál jako – jak to říct – řekněme jako vrátný. To se neodpouští. Viděl jsem to v přímém přenosu. Dvě hodiny poté mi volali z ministerstva, pozvali mě na schůzku. Žádali mě, abych dočasně nahradil Dolanského. Samozřejmě jsem se tomu vysmál.

V březnu 2011 byl Dolanský odvolán a řízením Státní opery byl pověřen Ondřej Černý. Černý byl připraven, pověření vzal. Uspořádal veřejnou schůzi v hledišti. Přišel celý soubor a když Dolanský jako bývalý pověřený ředitel představil Černého, všichni až na pár uklízeček hlediště opustili. Bylo to neskutečně smutné. Seděl jsem v poslední řadě a bylo mi Ondřeje líto. Myslel to dobře, ale proti davu důvěru nezískal. Ondřej se nedal. Je bojovník. V září 2011 byl jmenován. Sloučení, říkalo se tomu transformace, začalo v lednu 2012. Sloučily se baletní soubory a sólisté opery. Ti na tom prodělali. Oni totiž hostovali v sesterských divadlech a nyní se dostali pod jednu střechu. Trochu vzrušení vyvolal výběr tanečníků. Petr Zuska, šéf baletu, je vybíral. Osobně je tolik neznal, při předvádění sborového tance museli mít na sobě čísla, aby se v nich vyznal. Trapné. Jejich šéfku baletu Hanku Vlácilovou, bývalou výbornou sólistku baletu Národního divadla, odmítl zaměstnat. Ale Jaroslav Slavický jí nabídl místo na Taneční konzervatoři. Soubor baletu se rozšířil z 55ti členů na 85. Orchestru, který nejvíc křičel, se nic nestalo. Ani sboru se to nedotklo. Neboli – vrátilo se vše o mnoho let zpátky, jak jsem Smetanovo divadlo poznal já, při svém nástupu v r. 1964. Snaha Jindřicha Černého, který chtěl napravovat fauly komunistů, dlouho nevydržela. Fuj – to je doba...

Nerad bych od sloučení (fúze, transformace) jen tak utekl. Do veřejných diskuzí se zapojilo několik významných osobností. Psali o smyslu dvou operních souborů v malé Praze, vraceli se do historie. Kladli otázky – proč druhá opera vznikla, připomínali stav po r. 1945.

Do krásné budovy Smetanova divadla jsem nastoupil v roce 1964. Státní operou se stala později, ale pro diváky se nic nezměnilo.

Dovolím si trochu historie. V budově bývalého Nového německého divadla v r. 1945 postupně vznikla Činohra 5. května a Velká opera 5. května. V opeře působili Alois Hába (čtvrťtónová muzika), Václav Kašlík, Alfréd Radok a další. I v souboru činohry byli herci, kteří o sobě později dali vědět. Šéfem výpravy byl Josef Svoboda (v r. 1964 mne přijímal do ND). Podle pamětníků zde vzniklo něco výjimečného. Byl to protipól ke konzervativnějšímu Národnímu divadlu a tedy i nežádoucí konkurence. Divadlo bylo provozováno Ústřední radou odborů, která se provozování zřekla a divadlo se dostalo do hospodářských problémů. Usnesením vlády bylo začleněno do svazku Národního divadla jako jeho třetí scéna a v listopadu 1949 přejmenováno na Smetanovo divadlo.

Nyní se hledaly paralely v Evropě, ale evropské operní domy hospodaří s jinými financemi. Není pro ně problém, mít ve svazku umělce světového jména nebo hosty. Hraje se také v jiném režimu než v ND. Operní domy často hrají v „blocích“, tzn. že nastudovaný titul zahrají vícekrát a odloží ho, aby ho po čase na repertoár vrátily. Není to samozřejmě pravidlo, ale je to časté. V ND už byly o hraní v blocích také pokusy, ale jedinečnost souborů ND je v tom, že všichni hrají všude, resp. soubory se střídají na všech scénách s výjimkou Laterny magiky, která hraje jen na Nové scéně. U nás je důvodem hraní v blocích udržení inscenace v umělecké úrovni premiéry. Dělá to zejména balet. Opera může mít před reprizou korepetice sólistů, zkoušku sboru, zkoušku orchestru a dirigent je udrží pohromadě. Soubor baletu musí na baletní sál, aby se na jevišti neporáželi. Říkám to samozřejmě s nadsázkou.

Rozumím termínu fúze nebo sloučení. Ale transformace? Do čeho? Nechme se překvapit. Sloučení obou operních souborů „nevydejchal“ šéf opery Jiří Heřman. Podal demisi, zůstal na krátký čas jako zástupce šéfa. Do čela operních souborů Černý povolal z Brna mladého operního režiséra jménem Rocc – tak se nechal oslovovat. Znali jsme ho, režíroval ve Stavovském zapomenutelný titul. Na porady chodil se psem. Ale na židli šéfdirigenta podržel Tomáše Netopila. Chytré.

Ministr Besser v povinném majetkovém přiznání neuvedl spoluvlastnictví bytu na Floridě. Na funkci ministra rezignoval v prosinci 2011. Nahradila jej Alena Hanáková.

2012/2013

Válka s mlouky hudebního skladatele Vladimíra Franze ve Státní opeře. Muž mnoha profesí. Vystudoval práva, ale nikdy je neprovozoval. Skládá zejména scénickou hudbu, maluje, výtvarníčí, píše básně, je vysokoškolským pedagogem. V r. 2012 byl kandidátem na prezidenta. Snadno jej poznáte – celý obličej má potetovaný. Čekalo se, co z té inscenace bude. Jak se někdy říká – bylo to zajímavé.

Dvě vdovy v Národním dle dřívějšího záměru Dvořáka a Nekvasila. Chtěli postupně vrátit na jeviště celého Smetanu. Na Dvou vdovách se toho nedá moc vymyslet, je to hezká opera. Hudebně nastudoval Robert Jindra.

Don Carlos ve Státní v koproduci s Finskou národní operou. Hostující režisér až z Finska. Za dirigenským pultem Jaroslav Kyzlink, v té době už šéfdirigent. Velmi se snažil, ale na jevišti to bylo nepřehledné a složité. Škoda té krásné opery. Ale při arii Filipa „Nikdy nebyla mou“ mne vždy mrazí.

Vedení činohry přizvalo ke spolupráci Davida Radoka. Doposud na jevištích Národního režíroval jen opery. Troilus a Kressida od pana Shakespeara je náročný titul. Proto mu to nabídl. Ujal se režie i scény. Před tím uvedl v Arše Havlovo Odcházení. Povedlo se. O Shakespeareovi se to říct nedá. Byl z toho nešťastný. Nějak se s herci „nepotkal“. David, syn Alfréda Radoka, se režisérem stal v Göteborgu, kde po emigraci v r. 1968 jeho rodiče zůstali. Věnuje se zejména operní režii. Jeho Don Giovanni u příležitosti otevření Stavovského po rekonstrukci byl vynikající.

Zahradní slavnost. Světovou premiéru měla v r. 1963 v Divadle Na Zábradlí. Režie Otomar Krejča a Jan Grossmann. Nevím, jak se o to podělili, ale představení bylo burcuující. Václav

Havel burcoval slovy. Jako účastník vojenské prezenční služby jsem inscenaci tehdy viděl. Nyní se režie i scény ujal David Pařízek. Velmi se mu dařilo v Divadle Komedie. Tentokrát byl výsledek vlašný.

Strýčka Váňu režíroval Michal Dočekal. Jít se podívat na Františka Němce v roli Serebrjakova stálo za to.

Balet předvedl Čarodějova učně. Režíroval SKUTR. Divadlo pro malé i velké. Mě to nechalo v klidu.

Půvabná inscenace se povedla Laterně. „Vidím nevidím“. Velmi zdařilé. Správné rodinné divadlo.

O Antikódách podle předlohy Václava Havla se to říct nedá. Sbíрка básní Václava Havla vyšla v r. 1964. Myslím, že to byl nápad Štěpána Kubišty, chtěl s tím jezdit po světě. Jelo se až do Ameriky. Laternáci se velmi snažili, ale podle mne to bylo málo.

Již jsem zmínil, že na sklonku roku 2011 přišla českou kulturu v Nečasově vládě zachránit Alena Hanáková. Paní Hanáková je vyučena učitelkou 1. stupně, pracovala jako vychovatelka ve školních družinách. Zastávala také post starostky ve Vizovicích a je poslankyní. Pan Kalousek někde řekl, že odborníkem není člověk proto, že je tak nazýván, ale že se tak chová. O paní Hanákové se to říct nedá. Pořádila si tiskovou mluvčí, takovou korpulentní osobu, která většinou mluvila za ní. Byl jsem přizván na jedno sezení na ministerstvu. Samozřejmě, že šlo o tzv. transformaci Státní opery a Národního divadla. Nabyl jsem dojmu, že ministerstvo neřídí paní Hanáková, ale její tisková mluvčí. Nebyl jsem sám, kdo si to myslel. Ondřej Černý se velmi snažil, aby mu Hanáková naslouchala, ale nebylo to nic platné. Nedala si říct, měla svoji hlavu, spíš se zdálo, že netuší oč jde. Ale jinak příjemná paní.

Já jsem stále vedl repertoárovou komisi. Už od r. 1984. Po návratu Státní opery do svazku Národního divadla se nic významného nepřihodilo. Balet začal více šilhat po jejich jevišti, proti Národnímu je to „široké plátno“.

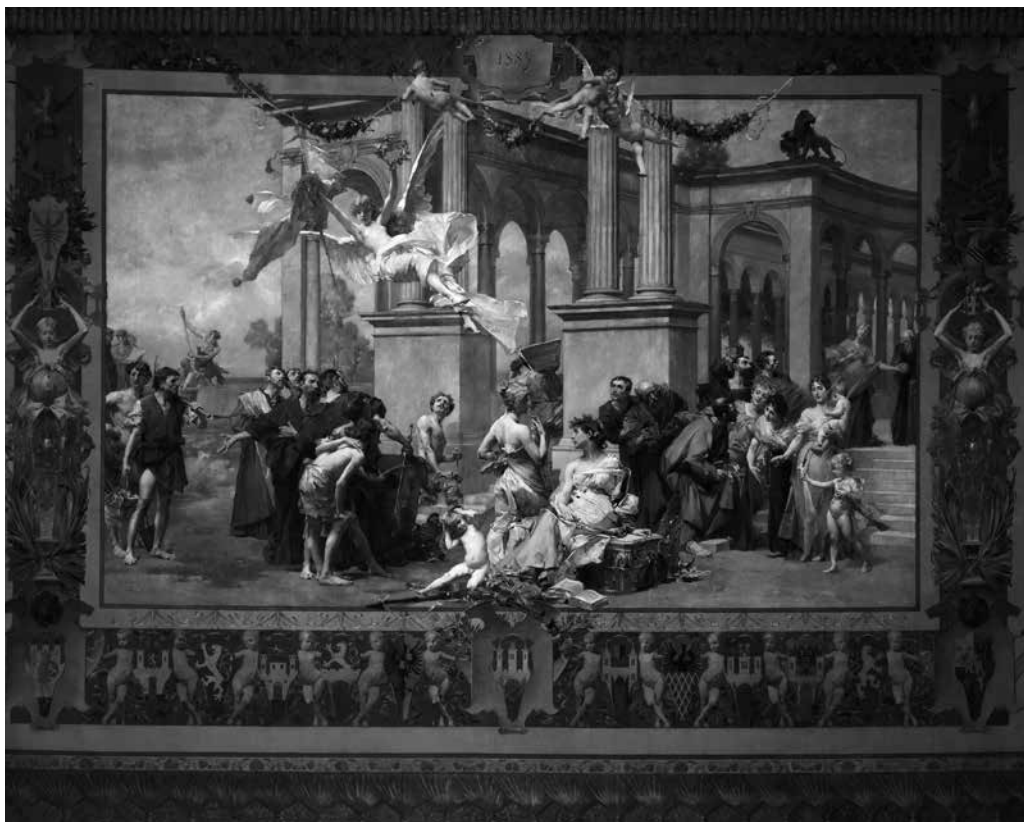
Paní Hanáková coby ministryně se pochlapila a odvolala z funkce Ondřeje Černého. Jako ministryně mohla. Následovalo několik tiskových konferencí, ale ona důvod sdělit neuměla. Stále opakovala, že v Národním divadle se špatně provádějí procesy. Jaké procesy – ptali se novináři. No přece procesy!! Jedna tiskovka začala tak, že její tisková mluvčí prohlásila: „Víme, na co se budete ptát. Řeknu vám to a hned odpovím.“ Dotazy se nepřipustily. Prostě Kocourkov. Řízením Národního divadla pověřila paní ministryně svého náměstka Martina Sankota. Ten o divadle věděl méně než paní Hanáková. Divadlo se vzbouřilo. Šéfové, vedoucí pracovníci, odbory. Plamennou řeč pronesl v hledišti ND Jan Kačer. Odsoudil takové zacházení s kulturou. Šlo se na ministerstvo, ale rozhodnutí o odvolání Ondřeje Černého se nezměnilo. Pouze bylo zrušeno pověření Martina Sankota, který byl ředitelem dva dny. Paní Hanáková prohlásila, že vypíše výběrové řízení na nového ředitele. Co do té doby, než bude vybrán? Pověřen řízením byl Václav Pelouch. Vzal to a dle mého soudu si vedl dobře. Vedle toho dále vedl provozní úseky i výrobu.

S Václavem si rozumíme, ale v jednom se neshodneme. Já si myslím, že divadlo má řídit kumštýř, Václav je opačného názoru a po dobu jednoho roku se to snažil dokázat. Nešlo mu nic vytknout, což se o jeho předchůdcích říct nedá. Místo výběrového řízení na ředitele jmenovala paní ministryně na dobu čtyř let Garanční radu, která měla příštího ředitele navrhnout. Byly tam osobnosti zvučného jména. Za předsedu byl vybrán (nebo radou zvolen?) Jan Hančíl, děkan DAMU a bývalý dramaturg činohry ND. Z dalších členů rady např. Milan Uhde, bývalý ministr kultury, později předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. V únoru za ředitele vybrali Jana Buriana, tehdy ředitele divadla J. K. Týla v Plzni. Burian dostal v Národním úvazek, pilně docházel a seznamoval se s chodem divadla. Pelouch v té době odvolal z funkce šefa opery Rocce, který vedení nezvládl. Nestačil zajistit smlouvy s hostujícími umělci, vážla příprava nových inscenací, atd. Od Peloucha to bylo odvážné. Na poradě vedení, kde změny oznamoval, všechny překvapil. Velmi mu to vylouval

odvolaný Ondřej Černý, ale Pelouch neuhnul. Řízením opery pověřil Dagmar Dominovou, nyní Růžičkovou. Budoucí ředitel Jan Burian o chystané změně věděl. Před koncem sezony přišel na poradou vedení a jako prvním nám oznámil, že odvolá šéfdirigenta Jaroslava Kyzlinka. Důvod neprozradil.

V červnu 2013, po velké aféře s šéfkou své kanceláře, podal předseda vlády Petr Nečas demisi. Škoda. Nastoupila tzv. úřednická vláda Jiřího Rusnoka. Říkalo se: Vláda přátel Miloše Zemana. Vláda důvěru parlamentu nezískala, ale vládla. Ministrem kultury se stal Jiří Balvín. Syn významného překladatele z němčiny. Známe se z doby jeho působení v ČT, kde vykonával řadu funkcí, dokonce generálního ředitele. Ptal jsem se ho, zda si ještě tykáme. No samozřejmě!

Do Kytína, kam jsme se z Prahy přestěhovali, za mnou přijela Tamara Čuříková. Známe se z DAMU, učil jsem v její třídě. V té době zastávala funkci kvestorky AMU, to je něco jako ministr financí. Rukama jí procházely miliony a dělala to dobře. Burian ji přemlouval na funkci správní ředitelky ND. Přišla si se mnou o tom popovídat, protože úskalí chodu Národního divadla znala jen z doslechu. Vzala to a udělala dobře. Už to vidím trochu z dálky, ale tuším, že zejména při přestřelkách s Ministerstvem kultury si vede dobře.

Vojtěch Hynais navrhl a vytvořil v roce 1883 jeden ze symbolů Národního divadla. „Hynaiska“ nahradila slavnostní oponu od Františka Ženíška, která byla zničena požárem v roce 1881.

2013/2014

1. srpna si pro jmenovací dekret šel Jan Burian. Místo toho dostal papír, kde ho Balvín z funkce ředitele odvolává. Zdůvodnil to tím, že na funkci ředitele je nutné výběrové řízení. Doporučení Garanční rady neuznal. O den dříve Balvín povolal z dovolené Peloucha a své rozhodnutí mu sdělil. Požádal Václava, aby ve funkci pověřeného ředitele setrval. Václav na to kývnul a vrátil se dokončit dovolenou v Chorvatsku. Udělal dietní chybu, měl to Burianovi říct. Díky tomuto kotrmelci se vzbouřili členové činohry a několik jich dalo výpověď. Šéf Dočekal rezignoval na funkci. Na protest nenastoupilo nové vedení opery. O den později se to dozvěděl předseda vlády Jiří Rusnok. Nařídil ministroví, aby své rozhodnutí změnil a Buriana do funkce vrátil. Tak se stalo, že Burian má v ředitelně tři rámečky: jmenování – odvolání – jmenování. S výjimkou Miroslava Donutila a Richarda Krajča se všichni vzbouřenci vrátili.

Horší problém byl s Pelouchem. Burian si mne pozval a prohlásil, že Pelouch u něho ztratil důvěru a že s ním dále nepočítá. Kdo to bude dělat – ptám se. No přece ty! Ani na hodinu, raději odejdu. To už ode mne chtěl před lety Daniel Dvořák. Dvořák tehdy prohlásil, že Pelouch není divadelník, abych to dočasně vzal za něj. Nevzal jsem to. Ano, divadelníkem se člověk nerodí – s výjimkou těch, co to mají v genech. Ale může se jim stát. To je případ Václava Peloucha. Ví už o divadle všechno a umí to použít. Už dávno není jenom mým nástupcem, dotáhl to dále. Přesvědčil jsem Buriana, že s Pelouchem promluví a pokusím se to spravit. Po jeho návratu z dovolené jsme si v neděli večer dali schůzku na Smíchově u kávy. Vašek nevěřil, že Burian zapomene. Mezi tím ještě Burian nabídl Vaškovi funkci Pavlu Henigovi. Pavel odmítl a dal výpověď. Čestný kluk. Ale slovo dalo slovo a Burian dal Vaškovi šanci. Povedlo se.

Nastoupilo nové vedení opery. Ředitelkou se stala Sylvia Hroncová, přišla z Bratislavy. Prima dáma. Myslím, že do umění se moc nepletla. Uměleckým ředitelem byl jmenován

Petr Kofroň, přišel s Burianem z Plzně. Hudebním ředitelem Národního divadla se stal Robert Jindra, hudebním ředitelem Státní opery dirigent Martin Legius. Jeden z mála, se kterým jsem se osobně nesetkal. Tolik ředitelů Národní divadlo ještě nemělo. Buriana generálním ředitelem neudělali, takže nepoučeným se to pletlo.

Zahájení sezony bylo slavné. Na jeviště, resp. na vyjeté orchestřiště před Hynaisovu oponu byl uveden předseda vlády Jiří Rusnok a napravil kopanec ministra Balvína. Ten seděl i s paní Hanákovou v loži jako na hanbě. Potom Burian představil nové vedení opery. Památná věta Kofroně: „Ptejte se mne na co chcete, stejně vám nic neřeknu.“ A bylo to.

Pelouch se stal provozním ředitelem. Výrobu, kterou před tím také řídil, Burian svěřil po umělecké stránce scénografovi Martinu Černému, po provozní stránce Standovi Hrdličkovi. Ten se vlastně do divadla vrátil, ve výrobě už před léty působil. V průběhu let se ukázalo, že to funguje.

Burian vyměnil asistentku a nabídl místo Sabině Tančevové. Znali jsme se z DAMU, učil jsem ji na produkci. Pracovala také ve významné funkci v kanceláři prezidenta Havla. Burian přišel s nápadem, že by po mně mohla řídit repertoárovou komisi. V Plzni to takto měl, jeho asistentka repertoár dávala dohromady. Správné řešení, příprava repertoáru je tak nejbližší u ředitele divadla. Tuto potřebu si také uvědomoval bývalý ředitel Jiří Srstka. Na repertoárky poctivě chodil a sem tam do rozhodování zasahoval. Se Sabinou jsme se párkrát sešli, chod repertoárky jsem jí přibližoval. Po několika účastech na repertoárce to vzdala, měla už našlápnuto jinam.

V r. 2007 uvedli Jiří Nekvasil se skladatelem Alešem Březinou v Divadle Kolowrat úžasné dílo „Zítřka se bude...“ Odsouzení a poprava Milady Horákové. Horákovou předvedla Soňa Červená. Velmi sugestivní scénu vymyslel Daniel Dvořák. Diváci se viděli ve velkém zrcadle. Chtěli něco podobného uvést o faráři Toufarovi. Snaha byla, ale výsledek byl slabší.

Ve Státní opeře byl proveden Tannhauser. Hostující inscenátoři odvedli čisté klasické provedení Wagnera.

Půvabné Příhody lišky Bystroušky režíroval Ondřej Havelka v nápadité dekoraci Martina Černého. Robert Jindra za pultem přesvědčil, že Janáčka umí. I děti si přijdou na své.

Tartuffe Impromptu aneb Variace dle Molierova textu. Scénař, režie, scéna Jan Nebeský. Karel Dobrý jako Tartuffe to nezachránil.

Ostrovského Les v režii Michala Dočekala. Tři hodiny se daly těžko vydržet.

Ze života hmyzu v úpravě a režii Daniela Špinara. Pustit se do tohoto Čapka s tím, že pamatujeme inscenaci z r. 1965 v režii Miroslava Macháčka, scéně Josefa Svobody s dirigentem velkého činoherního orchestru Karlem Kraugartnerem, je velká odvaha. Špinar měl jen tu odvahu. Ukázal směr, jakým se bude činohra ND ubírat. Netěšili jsme se.

1914 – tak se nazývala inscenace v koprodukcí Prahy, Bratislavy a Budapešti. Libreto na motivy Haškova Švejka a Posledních dnů lidstva Karla Krause. Režíroval Robert Wilson. Hodně se od něj čekalo. Bylo to nepřehledné, nudné a drahé.

Balet Romeo a Julie v choreografii a režii Petra Zusky. Událost sezóny. Zuska se na tento titul dlouho připravoval, něco přemyslel, byl to zážitek.

Valmonta ve Stavovském uvedl Libor Vaculík. Odvaha po filmové verzi Miloše Formana. Povedlo se, chodí se na balet do Stavovského.

Laterně se povedla inscenace Human Locomotion.

Koncem roku se do problémů dostal Štěpán Kubišta. Velmi se snažil profilovat Novou scénu a dařilo se mu. Burian nebyl stejného názoru a začalo to skrípát. Štěpán věděl, že musí odejít, ale chtěl být vyhozen. Aby to bylo jasné! Bylo před zájezdem Antikódů do USA, Štěpán s tím měl spoustu práce a Burian mu dal výpověď. Do USA se ještě podíval.

Kubištovi se po dobu šéfování NS podařilo oživit Piazzettu, dnes Náměstí Václava Havla. Byla tam řada zajímavých expozičí. Na jedné z nich, byla to módní přehlídka s dražbou vyražených kostýmů Státní opery, byl na základě udání rušen klid po 22:00 hodině. Pravda to nebyla, ale Štěpán Kubišta dostal pořádkovou pokutu 5 000 Kč. Proč on a ne Národní divadlo se nepodařilo vysvětlit. Odešel z divadla a nezaplatil. Hrozili mu exekucí, takže nakonec zaplatil, i když už nebyl zaměstnancem ND.

Ředitel Burian podřídil Novou scénu včetně Laterny řediteli činohry Michalu Dočekalovi. Prohlásil to za součást transformace, kterou prováděl.

Hrabě František Antonín Nostic nechal postavit divadlo vedle budovy Karolina bez stavebního povolení. Jako nejvyšší purkrabí pražský si to mohl dovolit. Názvy divadla se střídaly. Stavovským divadlem se stalo už v dávné minulosti.

2014/2015

Robert Jindra na funkci hudebního ředitele dlouho nevydržel. Vyštípál ho Kofroň a zpět byl povolán Jaroslav Kyzlink. Dělá to jinak než Robert Jindra, ale dobře.

V lednu nastoupila Sobotkova vláda, ministrem kultury byl jmenován Daniel Herman.

V koprodukcii s Teatr Wielki z Varšavy bylo ve Státní uvedeno Salome. Hostující inscenátoři, za pultem Tomáš Netopil. Po jeho koncertním provedení v Národním to bylo zklamání. Zejména v tom, co se odehrávalo na jevišti.

Kouzelná flétna. Rok po vídeňské premiéře byla v r. 1792 uvedena ve Stavovském divadle. Příběh o smyslu života. Režie se ujal Vladimír Morávek. Uznávaný umělec. Velmi se snaží dát svým inscenacím něco nového. Je oslavován nebo zatracován. Obdržel řadu významných cen. Řadu let šéfoval v Klicperově divadle v Hradci a v brněnském divadle Husa na provázku. Jeho heslo je: „Kdo do tebe kamenným divadlem, ty do něho alternativním“. Luděk Munzar byl na toto označení alergický. Říkal: Představte si alternativního pilota. Munzar věděl o čem mluví, protože letadlo uměl pilotovat. Ale na Kouzelnou flétnu se chodí a to je důležité.

Operu Z mrtvého domu režíroval Daniel Špinar. Toto Janáčkovovo dílo dobře znám, ale Špinarův výklad jsem nevzal. Robert Jindra za dirigentským pultem to nezachránil.

Opera Aloise Háby Nová země čekala na premiéru 78 let. Petr Kofroň za dirigentským pultem stvořil na jedno uvedení poloscénické dílo. Hladomor na Ukrajině v třicátých letech. Hrůza úžasně provedená.

Činohra provedla zajímavý pokus. V závěru každého vydání časopisu Respekt je rubrika Minulý týden, ve které Ivan Lamper zaznamenává, co se v uplynulém týdnu stalo. Z glos Ivana Lampera vznikla pro Novou scénu inscenace Po sametu. Jan Tošovský, dramaturg činohry, dal dohromady fungující text.

1789 aneb Dokonalé štěstí v režii Vladimíra Morávka. Scénograf Martin Chocholoušek pustil aktéry na molu hluboko do parteru Národního divadla. Bylo to o Velké francouzské revoluci ale také o Sametové revoluci. Hrál v tom mnoho herců, všichni se snažili, ale bylo to trochu nepřehledné. Morávek později protestoval proti stažení z repertoáru. Ale proč to hrát, když se na to nechodí. Bohužel, takových inscenací je více.

Audience u královny. Iva Janžurová předvedla, jak královna přijímala své premiéry od svých 25ti let do věku 86ti let. Neskutečné. Tři hodiny neodešla z jeviště. Táňa Medvecká snad musela s Margaret Thatcherovou jezdit na dovolené, sama Thatcherová by se lépe nepředvedla. Ale i ostatní ukázali co umí. Alice Nellis to báječně zrežirovala. Připomenu kostýmy od Kataríny Holé. Sedělo to.

Balet Decadance. Režíroval Ohada Naharina. Světové moderní divadlo. Zázitek sezóny.

Malého prince v režii Vladimíra Morávka uvedla Laterna magika. Hodně se promítalo, k Laterně to patří. Moc jsem se v tom nevyznal. Ale Malého prince v knižním provedení mám rád.

Z Národního divadla po dlouhých letech odešel Ivan Rajmont. Šel šéfovat činohru do Liberce. Měli jsme k sobě hezký vztah (bohužel už není mezi námi), dovoluji si říct přátelský. Otevírali jsme spolu Stavovské divadlo po rekonstrukci. Říkám spolu, protože jsem byl mimo jiné pověřen odpovědností za rekonstrukci v době ředitelování Jiřího Pauera, ale otevíral Jindřich Černý. Otevření nebylo jednoduché a nás to s Ivanem hodně sblížilo. Nechodili jsme spolu na pivo, ale rozuměli jsme si. Ivan způsobil, že jsem po otevření v divadle zůstal. Už jsem měl našlápnuto jinam.

Za režiséra činohry byl k Danielovi Špinarovi přijat Štěpán Pácl.

Něco k mé osobě. Na začátku sezony přivedl Jan Burian Evu Sudovou. Byla jeho tajemnicí v Plzni a dávala v divadle dohromady repertoár. Probral to se mnou s přáním, aby po mně převzala vedení repertoárové komise. Byl jsem rád, protože se blížilo mých „75“ a současně 50 let v ND. Chtěl jsem k 31. 12. 2014 v divadle skončit. Burian mi řekl: „Zůstaň jak dlouho chceš, ale alespoň do konce sezony s tím, že Sudová bude vedle tebe a v klidu se to naučí.“ Dostala zároveň na starost ekonomiku provozu Národního. Přehouply se vánoce. Kamarádka Marie Elbogenová, moje tajemnice v repertoárové komisi mi povídá: „Mně jsi řekl, že zůstaneš do konce sezony a Sudová mi řekla, že končíš v březnu. Tak jak je to?“ O tom nic nevím, s Burianem jsme dohodnuti na konec sezony. Jenže koncem ledna si mě Burian zavolal a prozradil mi, že bude lepší když v březnu skončím, ať se Eva (Sudová) snaží sama. Písemné ukončení pracovního poměru měl pro mě připravené. Bez problému jsem to podepsal. A co čert nechtěl. Vyjdu z ředitelny a potkám Sudovou. Povídám: „Evo, tak tu nebudu do konce sezony, ale jen do března.“ Ona: „Ale neříkejte, to je pro mne překvapení.“ I to se v divadle stává. Už jsem překážel.

Posledního března jsem se ještě zúčastnil „repertoárky“. Už jí vedla Sudová. S kolegy jsem se rozloučil a přečetl jim, co mi předalo osobní oddělení. Bylo psáno: Pracovní poměr jmenovaného nebyl ukončen z důvodů vážného porušení pracovní kázně. Tato formulace je prý nutná proto, kdybych šel žádat o podporu v nezaměstnanosti. Chápete? V 75 ti letech?

Dopisem jsem o tom informoval správní ředitelku Tamaru Čuříkovou. Už ne kvůli mně, ale pro ty, co budou odcházet. Vysvětlila mi, že to jinak nejde. Mám alespoň doklad o tom, že jsem nekradl, nepodváděl a neznásilňoval.

2015/2016

K řediteli činohry Michalu Dočekalovi byl přijmenován umělecký ředitel činohry Daniel Špinar. V organizačním schématu byli na stejné úrovni. Kdo se v tom má vyznat. Ale v divadle je i toto možné. Chápali jsme to tak, že šéfuje Špinar a Dočekalovi se uvolnily ruce pro režie i v jiných domech. Hodnost ředitele mu zůstala. Ne na dlouho. Dočekal odešel do Rokoka, což je jeho další umělecká štace. Stáhl s sebou Janu Burianovou, která s ním do Národního přišla z Divadla Komédie. Michal Dočekal opouštěl Národní divadlo po dvanácti letech usilovné práce.

Z premiér mne zaujala Julietta (Snář). Její světová premiéra se konala v březnu 1938 v ND. Sám Bohuslav Martinů tehdy požádal o spolupráci Talicha a Honzla. Nyní byl za pultem Jaroslav Kyzlink. Povedlo se.

Činohra se vytáhla – V rytmu swingu buší srdce mé. Ondřej Havelka adaptoval paměti Jiřího Traxlera a soustředil se na období zlomu mezi nacismem a komunismem. Zpěváky doprovázel Orchestr Melody Makers. Igor Ozorovič v roli Traxlera předvedl i brilantní hru na piano. Vyjíměčná inscenace.

Louskáček a Mýšák Plyšák. Titul, který patří do vánočního repertoáru. Tentokrát libreto, režii i choreografii zařídil Petr Zuska. Již z názvu bylo cítit, že to bude trochu jiné, ale vyprodáno bylo stále.

Složený baletní večer na Nové scéně nesl název Vertigo. Choreografie třech tvůrců současného evropského tanečního divadla – Politaru, Bigonzetti, Ekman, na hudbu Bacha a dalších skladatelů. Diváky se podařilo zvednou ze židlí. Prosím, neberte to zle, ale na těch židlích se už špatně sedí.

*Celá desetiletí se diskutovalo o tom, co postavit vedle Historické budovy.
Architekt Karel Prager převzal rozestavěnou zástavbu v roce 1981.
Po dokončení prohlásil: „Pražané si zvyknou“. Měl pravdu.*

V této sezoně jsem do divadla už chodil jako host. Byl jsem vyjmut z protokolu první premiéry a dostávám vstupenky alespoň na druhou. Posílá mi je Ivana Hendrychová, bývalá asistentka ředitele Ondřeje Černého. Má protokol na starosti. Ale vedení baletu usoudilo, že si zasloužím zůstat v protokolu první premiéry. Alespoň na baletní inscenace. Vážím si toho.

Posledním představením ve Státní opeře před plánovanou rekonstrukcí byla Turandot. Po dobu rekonstrukce bude soubor hrát v Národním, Stavovském, v Hudebním divadle Karlín a ve Foru Karlín.

Hudební divadlo Karlín bylo otevřeno v r. 1881, stejně jako Národní. Bylo nejvyhledávanější varieté na evropském kontinentu. Za 2. světové války sloužilo jako druhá scéna Národního, které bylo zavřené. Přijalo tehdy název Prozatímní divadlo. Rozsáhlá rekonstrukce pod vedením arch. Jindřicha Smetany byla ukončena v r. 2006. Povedla se. Soubor Státní opery ho po dobu rekonstrukce jejich divadla využíval třikrát v týdnu.

2016/2017

Ve vedení divadla se nic nezměnilo, ale schylovalo se. Mluvílo se o baletu. Petr Zuska prohlásil, že chce naplnit 15 let vedení baletu, pak by to rád předal dalšímu. Jak to u divadla bývá, vedly se řeči. Kdopak to asi bude?

Tosca. Velmi jsem se na ní těšil. Naučila mne kdysi mít rád Pucciniho muziku. Světovou premiéru měla v lednu 1900 v Římě. Tehdy ji Gustav Mahler odmítl dirigovat, prohlásil, že je to mistrovská slátanina. Operní thriller dirigoval hudební ředitel Státní opery Sebastian Weiser, režíroval Arnaud Bernard. Už začátek opery mne vyděsil. Potom Jiří Sulženko v roli Scarpia nepřepřal Andu-Luise Bogzu. Zabíla ho. Někdy se něco nepovede. Např. Tosca v Národním.

Lohengrin. Na nic si to nehrálo. Režírovala Katharina Wagner v dekoracích od jejího otce Wolfganga. Pana Wagnera, skladatelova vnuka jsem poznal osobně. Dobrý manažer, ale umělecky byl ve stínu bratra Wielanda. Byli synové dirigenta Siegfrieda, což byl syn skladatele Richarda. Richard Wagner si libreta ke svým operám psal sám. Na textu k Lohengrinovi začal pracovat v Mariánských lázních, kompozici dokončil v r. 1848. Českou premiéru v r. 1856 dirigoval ve Stavovském divadle František Škroup, jak známo, autor naší hymny. Richard Wagner pro inscenování svých oper postavil úžasné divadlo a založil tradici Hudebních slavností v Bayreuthu. V r. 1969 jsem měl tu čest být u toho jako osvětlovač. Velmi zajímavá zkušenost.

Tři sestry místo Pácla režíroval Špinar. Měl jsem pocit, že jsou čtyři.

V Nosticově divadle zazněla v roce 1787 světová premiéra opery Don Giovanni, kterou W. A. Mozart sám dirigoval. V roce 1799 bylo divadlo přejmenováno na Stavovské. V roce 1834 zde prvně ve hře J. K. Tyla Fidlovačka zazněla píseň Kde domov můj. Hudbu složil František Škroup.

Krvavou svatbu svěřil Špinar SKUTRu. Představitelé hlavních mužských rolí byli stejné typy, trochu se to pletlo a umocnilo to zmatek, který se na jevišti konal.

Mlynářovu opičku režíroval Pácl. Pavlína Štorková v titulní roli byla dobrá, Vašek Postránecký dělal legraci. Jako.

Sólo pro dva. Deset let od uvedení Sóla pro tři. Podruhé se zázrak nekonal, ale bylo na co koukat a poslouchat. Více rovin najednou, brilantně provedených. Vztah mezi mužem a ženou, téma, které podle mne Zusku provokuje a rád se mu věnuje. Hudebně víc než dokreslené písněmi Jarka Nohavici a Beaty Bocek. Ty byly zpívány v polštině. Proč? V Česku by se také něco našlo. Pavel Knolle, šéf baletu Laterny magiky, se předvedl jako kostýmní výtvarník.

Do konkurzu na šéfa baletu se přihlásil Jiří Bubeníček, Darja Klimentová a Filip Barankiewicz. Klimentová nakonec odstoupila a mezi zbývajícími to bylo 50:50. Ředitel Burian se rozhodl pro Barankiewiczze, což bylo také přání Petra Zusky. Zdálo se, že vše je zalité sluncem.

Ministra Hermana v lednu 2017 vystřídal ve funkci Ilja Šmíd.

*Hrabě Nostic byl nezištný. Budovu věnoval „vlasti a múzám“.
Jeho vzkaz je na průčelí Stavovského divadla dodnes.*

2017/2018

Uměleckým šéfem baletu byl jmenován Filip Barankiewicz. Hrábnul do repertoáru a zrušil Zuskova Louskáčka a Myšáka Plyšáka. Bez Louskáčka to o vánocích jde těžko. Nahradil ho předcházející inscenací Louskáčka, který se dle libreta a choreografie Youri Vamose uváděl od r. 2004 do r. 2015. Dle mého soudu byla tato inscenace pro děti srozumitelnější. Nový šéf ale potlačil i další Zuskovy inscenace. Pro Petra to bylo velké zklamání, řekl bych kudla do zad. Ale šéf je šéf. Vynikající inscenaci Sólo pro tři z Národního stáhnul a přenesl do Stavovského na čtyři představení. Dvě obsazení, technicky náročné. Muselo se to ve Stavovském zkoušet. Nesmysl. Zklamáný Zuska z Národního divadla odešel. Škoda.

Vedle uměleckého ředitele Daniela Špinara se ředitelkou činohry stala Jana Dvořáková. V Jihočeském divadle byla dlouho správnou ředitelkou a ucházela se v konkurzu o místo ředitele. Soutěžila s Lukášem Průdkem. Lukáš vyhrál, slíbila mu, že zůstane, ale bylo to jinak. Burian jí nabídl místo náměstkyně pro rozvoj a Jana neodolala. Směl jsem ji seznámit s chodem ND, ukázat jí naše budovy, atd. To bylo před pár lety. Nyní nahradila ve funkci ředitele činohry Michala Dočekala. Režiséra Pácla v činohře nahradil Jan Frič.

Figarovu svatbu režírovala Magdalena Švecová. Nic revolučního, spíše povinnost mít tento titul na repertoáru. Figarka se za doby Mozarta stala slavnou díky uvedení ve Stavovském divadle. Je to dlouhá opera.

Koncertní provedení La clemenza di Tito pod záštitou Francouzského velvyslanectví. Minulé inscenaci manželů Herrmannových z r. 2006 nemohlo konkurovat.

V Hudebním divadle Karlín režíroval světový zpěvák José Cura. Vybral si operu Nabucco. Titul, který nelze zkazit a který má zaručenou návštěvnost. Také jsem si to užil.

Noční sezónu s Janou Preissovou režíroval Špinar. Byl jsem v pokušení zapomenout na přešlapy v jiných titulech. Jana si to užila, je to její inscenace. Scénu jsem nepochopil. Řady sedadel které herci přelézali, nebo se za ně schovávali, aby tropili neřesti.

Maryša v režii Jana Mikuláška se hrála bez přestávky. Na jevišti byla vybudovaná hudební zkušebna. Proč, to nevím. Lízalku předvedla Táňa Medvecká.

Jak bylo řečeno, na repertoár se vrátil Louskáček Yori Vamose. Vyprodáno už od září.

Na Nové scéně se tančil Slovanský temperament. Inscenace tří choreografů v čele s Ondřejem Vinklátem. Podle mne to bylo netemperamentní.

V Katedrále svatého Víta bylo provedeno koncertně Verdiho Requiem po taktovkou Jaroslava Kyzlinka. Zážitek, ale problematická akustika.

Od založení Laterny magiky uplynulo 60 let. Výročí bylo oslaveno Otevíráním studánek Bohuslava Martinů. V r. 1960 uvedeno tvůrci Alfrédem Radokem, Milošem Formanem, Jaroslavem Kučerou v choreografii Zory Šemberové. Tehdy to byla bomba. Film byl v roce 1990 velmi složitou cestou zrekonstruován ke stému výročí narození Bohuslava Martinů. Nyní jako protipól současné tvorby bylo připojeno Cube.

Silvestr s Mozartem ve Stavovském divadle v dekoraci Svobodova Dona Giovanniho. Od půlnoci mohli diváci tančit na jevišti za doprovodu orchestru Famous Swing Melodies. Byla to náhrada za silvestrovské večery ve Státní opeře, kde se pravidelně hrál Fledermaus. S výborným cateringem je několik let organizoval Bedřich Plecháč.

Marná opatrnost sira Fredericka Ashtona v ND. Bujné, humorné a náročné pro tanečnický.

Hlediště Historické budovy je v době covidu bez diváků. Rekonstrukce v letech 1977 až 1983 vrátila do parteru typ původních křesel, jen před sto lety byla křesla menší.

2018/2019

Začátkem sezony se vedení činohry přestěhovalo do zrekonstruované Liliovky. Jeden z úspěchů Václava Peloucha. Zařídil tam i zkušebnu v podkroví. Památkáři trvali na tom, že komíny tím prostorem procházející, musí zůstat. Václav se nedal. Komíny lezou ze střechy, ale podkroví je čisté. Petr Tošovský jako ekonom činohry se vrátil do své bývalé kanceláře, kde řediteloval Laterně.

Sté výročí republiky. Jak jinak, než ho oslavit Libuší. Inscenační tým ve složení Jaroslav Kyzlink, Jan Burian, Daniel Dvořák, pohybovou spolupráci zajistil Petr Zuska. Sólisté přicházeli nebo přijížděli na tzv. pohyblivém chodníku. Někdo celé jeviště projel, jiný za jízdy seskočil, s některým se chodník zastavil. Určitě existuje logické vysvětlení, ale mně nedošlo. Třetí jednání bylo – jak se říká – problematické. Není bez zajímavosti, že Smetana operu zkomponoval na německé libreto Josefa Wenziga, český překlad přebásnil Ervin Špindler, ale to bylo tajné. Smetana trval na tom, že autorem libreta bude uveden Wenzig. Libuše byla komponovaná ke slavnostním příležitostem, jako bylo otevření Národního divadla v r. 1881. Sté výročí republiky si to také zasloužilo, ale diváci toto provedení nikoliv. Jen tak mimochodem, Smetana k orchestru mluvil německy. V orchestru Prozatímního divadla hrál také mladý Antonín Dvořák, který českým hudebníkům dirigentovy pokyny překládal.

Ve Stavovském divadle byl uveden Fidelio, protože Státní opera byla v rekonstrukci. Hudební nastudování zařídil hudební ředitel Sebastian Weiser, bulharsko-německá režisérka Vera Nemirova spáchala režii. Sonja Nemirova, zřejmě příbuzná dramaturgovala. Hodně nesmyslů na tak vzácnou operu. Vydržet se to dalo těžko.

Dalibor, moje velmi oblíbená opera. Nastudoval Jaroslav Kyzlink, režíroval Jiří Nekvasil, scénu stvořil Daniel Dvořák. Adam Plachetka jako Vladislav byl vyvýšen na zvláštním podiu, ale nezachránil to.

Plukovník Švec Rudolfa Medka v režii Jiřího Havelky. Podle mne událost sezony. Švece předvedl výborně Filip Kaňkovský. Mnohého diváka inscenace vyzvala k lepšímu seznámení s osudem a působením našich legionářů na Sibiři. Třeba si o tom něco přečtou.

Netrpělivost srdce podle románu Stefana Zweiga za necelé dvě hodiny bez přestávky zařídil Daniel Špínar. Někomu se to líbilo, ale vydržet dvě hodiny?

Další událostí sezony byly Mosty času Jiřího Kyliána. Výběr z jeho tvorby byl uveden ke stému výročí republiky. Také hold autorovi. Povedlo se. Kylián se před oponou dlouho klaněl.

Soubor Státní opery uvedl Fascinaci Wagnerem ve Foru Karlín se známým sólistou Andreasem Schagerem. Večer ozdobila houslistka Lidia Baich. Orchester byl uzavřen v bariéře, po které se houslistka procházela a hrála. Tvářila se tak, že jsem nabyl dojmu, že to nesložil Wagner ale ona. Fascinován jsem nebyl. Přestávka rozhodla.

Zlato Rýna opět ve Foru Karlín. Tentokrát tvůrci nezavinili, že dílo jako úvod k Prstenu Niebelungů komponoval Wagner bez přestávky. Trvá to 2 hod. a 30 min.

Po Novém roce se ve vedení opery začaly dít věci. Burian vybral za nového uměleckého ředitele opery ND a SO norského operního režiséra Pera Boye Hansena. Nejdříve ho jmenoval svým poradcem. Bylo kolem toho mnoho diskuzí. Prý rozvrátil Norskou národní operu a další tvrzení, hraničící s pomluvou. Ukázali se odboráři, pozvali na jeviště Historické budovy někdejšího ministra zahraničí Lubomíra Zaorálka. Obešel ministra kultury Staňka. Přerušila se operní zkouška, chodilo se po jevišti a diskutovalo. Burian v té době režíroval v Divadle Na Vinohradech. Také přerušil zkoušku, sedl do taxíka, ale přijel pozdě. Zaorálek už tam nebyl. Burian se k „incidentu“ vyjádřil v tisku a trochu se do Zaorálka opřel. Nezneužívejte žádné

divadlo pro volební reklamu – psalo Národní divadlo. Nikdo netušil, co nastane o pár měsí-
ců později. Zvláštní bylo, že odboráře vedl bývalý člen sboru, který už nebyl zaměstnanec di-
vadla. Zřejmě ve svých řadách neměli nikoho vhodného. Uspořádali tiskovou konferenci, na
pódiu seděla i Eva Urbanová. Odboráři trvali na výběrovém řízení. Dokonce zpochybnili jme-
nování Buriana. I na funkci ředitele chtěli výběrové řízení.

Něco k panu Hansenovi. Vystudoval divadelní vědy a následně operní režii. Pracoval jako
asistent režie v Kolíně nad Rýnem, asistoval i Ponnellovi, což byl jeden z nejvýznamněj-
ších operních režisérů. Byl castingovým ředitelem berlínské Komické opery, zastával funkci
uměleckého a provozního ředitele Mezinárodního festivalu v Bergenu, byl ředitelem Norské
národní opery. Burian prohlašoval, že se radil s mnohými zahraničními umělci a všichni mu
to schvalovali. Neuhnul a na svém rozhodnutí trval. Stávající ředitelce opery Silvii Hroncové
nabídl funkci správní ředitelky opery. Odstoupila z funkce a Petr Kofroň ji následoval.
Kofroně je škoda. Počítalo se s tím, že bude na Nové scéně uvádět minimalistická operní
díla, což je jeho záliba. Není to muzika, na kterou bych chodil, ale je škoda neseznamovat
operní publikum s touto tvorbou.

Burian Hansena jmenoval. Hansen se do ředitelování opřel. Obklopil se pracovitým tý-
mem. Jaroslava Kyzlinka ve funkci hudebního ředitele opery ND ponechal. Hudebním ře-
ditelem Státní opery jmenoval Karl-Heinze Steffense, vedoucí uměleckého provozu Jolanu
Dvořákovou (moji bývalou žačku z DAMU), správní ředitelkou Bohdanu Malik. Pracovat za-
čali už v srpnu.

Nejdříve velké bouře proti novému vedení obou operních souborů, potom ticho a očekávání.
Myslím že klidný byl hlavně pan Hansen.

2019/2020

Ministr kultury Antonín Staňek setrval ve funkci rok a jeden měsíc. Pedagog, primátor Olomouce, poslanec. Během krátkého působení ve funkci ministra stihnul odvolat generálního ředitele Národní galerie Jiřího Fajta (tomu se později stát omluvil) a ředitele muzea v Olomouci. Na oba podal trestní oznámení. Řada významných osobností požadovala jeho odvolání. Hledal se nový ministr. V srpnu 2019 byl ministrem kultury jmenován Lubomír Zorálek. Tisk se okamžitě ohlásil – co jeho konflikt s ředitelem Burianem? Oba zapoměli.

Lolita ve Stavovském v ruštině. Podle románu Vladimíra Nabokova, kdysi tím kulturní veřejnost pobouřil. Libreto i hudbu k opeře stvořil Rodin Ščedrin. Moderní hudba, znalci si přišli na své, ale o přestávce se odcházelo. Nutno připomenout, že Ščedrin zkomponoval podle Bizeta balet Carmen pro svou ženu Maju Pliseckou, primabalerinu Velkého divadla v Moskvě. Pochlubím se – v „Bolšáku“ jsem tu inscenaci viděl. Aplaus po představení trval téměř hodinu. Ščedrin toho zkomponoval mnohem víc, je uznávaný skladatel.

Oběd u Wittgensteina. Bez přestávky 1 hodina a 50 minut. Viděl jsem druhou premiéru. Byl jsem upozorněn, že hodinu se nic neděje a pak to začne. Souhlasím, jen nevím, proč se tedy nezačíná až po té promarněné hodině. Je to zamilovaný text Daniela Špinara. Rád si to dal. Ritter si zahrála při svém návratu do činohry Zuzana Stivínová. Byla výborná, jeviště bylo její.

Král Oidipus. Těšil jsem se, ale Pavel Batěk v roli Oidipa mě nepřesvědčil. Pro mne tam bylo hodně nepochopitelného. Např. Martina Preissová napovídající své tchýni Janě Preissově, která na jevišti předvedla i převlek. Asi to mělo být vtipné. 1 hodina a 45 minut bez pauzy. Stává se módou, nepustit diváky o přestávce domů.

Balet Leonce + Lena. Příjemná pohádka v tanečním provedení.

Při rekonstrukci v roce 2019 dostala Státní opera svou „Hynaisku“. Repliku původní Veithovy opony vytvořil podle černobílé fotografie scénograf Martin Černý.

5. ledna 2020 byla po rekonstrukci otevřena Státní opera. Několik jevištních technologií nebylo dokončeno, např. točna, která toho má hodně umět. Ale zahájilo se. Koncertem, orchestrem v plné polní na jevišti, za dirigentským pultem poprvé hudební ředitel Státní opery Karl-Heinz Steffense. Pomohla řada sólistů, velmi pěkný koncert. Diskutovalo se o dramaturgii. Byla hodně německá.

Před cca 50ti lety stál v čele opery Národního divadla velmi vzdělaný muž Václav Holzknecht. Hodně toho o hudbě věděl a napsal, miloval Smetanu i Ježka. S tím se znal osobně. Byl homosexuál. Tehdy se tomu tak říkalo, ale nemluvalo se o tom. Choval se velmi distingovaně a nikomu se s tím nesvěřoval. Podobně vystupoval Petr Weigel, světově uznávaný režisér. Teď je doba jiná. Uměleckým ředitelem činohry Národního divadla je gay. Nyní se tomu tak říká. Dovoluji si upozornit na rozhovor, který poskytl týdeníku Reflex 5. 2. 2020. Daniel Špinar tam vyslovil mnoho myšlenek.

Začátkem roku zasáhl coronavirus. Celý svět. Zákaz shromažďování, povinné nošení ochranných pomůcek. Divadla se zavřela. Soubory ND se snažily něco vymyslet. Činohra začala v dubnu vysílat cyklus s názvem Kultura je národ. Na jeviště Stavovského divadla byli zváni ředitelé divadel, režiséři, herci. Moderovali dramaturgové činohry. Zahajovala Marta Ljubková, šéfdramaturgyně. Záslužný a zajímavý počín. Každý čtvrtek. Posledním pozvaným na 9. díl byl 18. června ministr kultury Lubomír Zaorálek. Moderovala opět Marta Ljubková. Zaorálek se seknul hned na začátku. Prohlásil: Když tak sedím v Mozartově divadle... Na to jsou členové činohry hákliví. Považují Stavák za svůj domicil. Ljubková mírně útočila. Jaká je role ministerstva? Jak reformovat starou, nepružnou instituci? MK neplní to, co je hlavní – tvořivost! Pane ministře, vy něco nastartujete a co po vás? Bude váš nástupce stejně progresivní? Tak závažné věty tam padaly. Došlo i na dotazy diváků. Co bude s Národní knihovnou? Co jste, pane ministře v poslední době na našich scénách viděl, ptala se Ljubková. „Víte, že si nevzpomínám. Rusalka nebo nějaký balet? Těžko se mi vybírá.“ Tak či onak, byla to debata dvou profesionálů. Všechny díly je možné shlédnout na youtube činohra nd. Stojí to za to.

Eduard Veith byl nejen malíř, ale vytvářel také scénické výpravy. Je autorem stropní výmalby Státní opery. Znázorňuje jednotlivá období lidského života.

Balet se nechal vidět s heslem Protančíme tím! Tanečníkům rozstříhali staré baletizoly (taneční koberec), aby mohli individuálně trénovat doma. Na jevišti ND předvedli Galavečer v rouškách. Vše k vidění v ČT.

V červnu se tu a tam hrálo, Národní divadlo provedlo pět představení s omezeným počtem diváků. Jan Burian se svěřil 19. 6. 2020 paní Machalické v Lidových novinách. Posteskl si na způsob financování příspěvkových organizací a volá, jako mnozí před ním, po jiném způsobu financování. Chtěl by mít flexibilnější podmínky pro vnitřní ekonomický život. Ale řekl také jednu, podle mne, důležitou věc: Divadlo je buď zavřené, nebo otevřené. Něco mezi tím nemá smysl. Velmi souhlasím. Pustit diváky do divadla tak, že sedí na předepsanou vzdálenost od sebe, nespĺňuje jeden z principů návštěvy představení. Při představení vzniká vazba mezi jevištěm a hledištěm, mezi hledištěm a jevištěm. Jeviště musí diváka vnímat, slyšet jeho dech. Ale při představení se také vnímají diváci mezi sebou. Jdou na představení, nic je nespojuje, odcházejí obohaceni o společný zážitek. V opačném případě mohou sedět doma u televize.

Kulturní instituce se propadaly do červených čísel. V poslanecké sněmovně prošel rekordní rozpočtový schodek půl bilionu. Ministr Zaorálek už od března sliboval velké finanční dotace, které prosadil na vládě. Podařilo se, představení se nekonala, ale umělci a pracovníci státních divadel neživořili. Čekalo se, že období prázdnin covid zažene a podzim bude radostnější. Bohužel, vláda ochranu zmírnila a podzim bude horší než jaro.

*Mnoho znalců potvrdilo, že hlediště Státní opery patří k nejkrásnějším v Evropě.
Zařídili to páni Fellner a Helmer.*

V minulých pamětech jsem napsal: Říká se, že v padesáti se dosáhne vysokého stáří v poměrně mladém věku, po šedesáti se život udržuje jen násilím a po sedmdesáti se musí to násilí stupňovat. Připravuji se na nejhorší a doufám v nejlepší. Snad mi v tom nezabrání ani má tělesná zralost.

A je to tady. Další desítku mám za sebou. Došlo i na nějaké opravy těla. S tělesnou zdatností už to bylo lepší, ale chodím. Do Prahy s trekovkama, do hospůdky s hůlčičkou, po zahradě bez holí. Chutná mi a život mě baví.

Mějte se hezky a mějte se rádi.

Červenec 2020

Bedřich Gregorini

Obsah

ND PO ROCE 2009.....	267
2009/2010.....	268
2010/2011.....	273
2011/2012.....	279
2012/2013.....	286
2013/2014.....	291
2014/2015.....	296
2015/2016.....	299
2016/2017.....	302
2017/2018.....	306
2018/2019.....	309
2019/2020.....	312

Poznámka: Číslování stran navazuje na 50 let s divadlem viz www.gregorini.cz

© 2020 Gregorini Publishing

Fotografie: archiv Národního divadla

Grafická úprava: >0< Mowshe

Sazba písmem: Hercules

Tisk: Lemon design

První vydání: 30 ks